

Τεχνητή Νοημοσύνη

Συμβουλές για γονείς

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τι είναι τεχνητή νοημοσύνη (AI);

Σύμφωνα με την επίσημη σελίδα του [Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου](#):

«Η τεχνητή νοημοσύνη αναφέρεται στην ικανότητα μιας μηχανής να αναπαράγει τις γνωστικές λειτουργίες ενός ανθρώπου, όπως είναι η μάθηση, ο σχεδιασμός και η δημιουργικότητα.

Η τεχνητή νοημοσύνη καθιστά τις μηχανές ικανές να «κατανοούν» το περιβάλλον τους, να επιλύουν προβλήματα και να δρουν προς την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου. Ο υπολογιστής λαμβάνει δεδομένα (ήδη έτοιμα ή συλλεγμένα μέσω αισθητήρων, π.χ. κάμερας), τα επεξεργάζεται και ανταποκρίνεται βάσει αυτών.

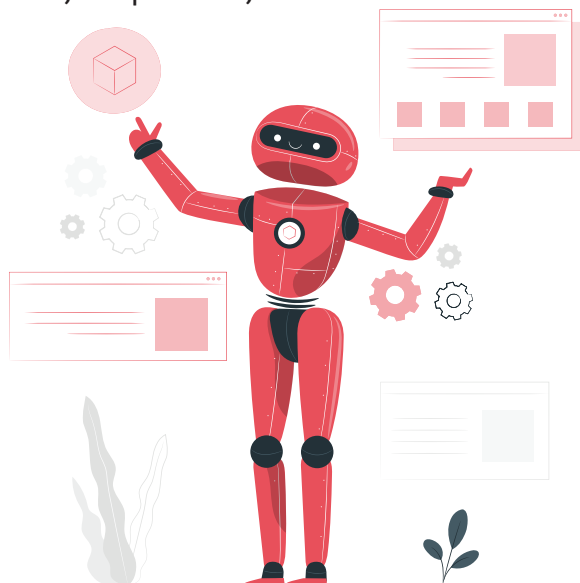
Μερικές τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης έκαναν την εμφάνισή τους εδώ και περισσότερο από 50 χρόνια. Η εξέλιξη, ωστόσο, των υπολογιστών, η διάθεση αναρίθμητων δεδομένων και νέων αλγορίθμων επέτρεψαν την ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης.

Παρότι επηρεάζει ήδη την καθημερινότητά μας, η τεχνητή νοημοσύνη αναμένεται να επιφέρει ακόμα τεράστιες αλλαγές και να παίξει κεντρικό ρόλο στη ψηφιακή μεταμόρφωση της κοινωνίας μας.»

Παραδείγματα τεχνητής νοημοσύνης

Μερικά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης είναι:

- ➡ προσωπικοί βοηθοί σε κινητές συσκευές,
- ➡ μηχανές αναζήτησης,
- ➡ αυτόματες μεταφράσεις,
- ➡ παροχή εξατομικευμένων διαφημίσεων,
- ➡ εφαρμογές εντοπισμού ψευδών ειδήσεων,
- ➡ λογισμικό ανάλυσης εικόνας,
- ➡ συστήματα αναγνώρισης προσώπου και ομιλίας,
- ➡ έξυπνα σπίτια, πόλεις, αυτοκίνητα,
- ➡ το διαδίκτυο των πραγμάτων και άλλα.

Σημαντικό είναι να αναφέρουμε τις εφαρμογές που βασίζονται στα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα όπως το ChatGPT το οποίο έχει επιφέρει επανάσταση στον τομέα, αλλά έχει προσελκύσει και ποικίλες κριτικές. Η αρχή λειτουργίας συστημάτων μηχανικής μάθησης όπως το ChatGPT βασίζεται στην επεξεργασία τεράστιων όγκων δεδομένων που συλλέγονται από τον παγκόσμιο ιστό. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί με τις πληροφορίες που μας παρέχονται οι οποίες, αληθοφανείς μεν αλλά όχι απαραίτητα αληθείς, επιβάλλουν να επιστρατεύουμε την κριτική μας σκέψη.

Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς για να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για έναν κόσμο με τεχνητή νοημοσύνη;

Καθώς οι εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης πληθαίνουν συνεχώς και γίνονται πια αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς μας, είναι ζωτικής σημασίας να προετοιμάσουμε τα παιδιά για το μέλλον.

Μιλήστε για τα οφέλη και τους κινδύνους της χρήσης τεχνητής νοημοσύνης

Πολλά εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να είναι δημιουργικά και να αποκτήσουν νέες δεξιότητες. Υπάρχουν εφαρμογές για να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στην γραφή ή ακόμη και τις ψηφιακές τους δεξιότητες. Πολλές εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης μπορούν επίσης να προσφέρουν εξατομικευμένα προγράμματα μάθησης. Επιπλέον, έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την προσβασιμότητα στην γνώση για άτομα με ειδικές ανάγκες, με μετατροπές ομιλίας σε κείμενο και το αντίθετο, διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο την μάθηση και την επικοινωνία.

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να είναι ενσωματωμένη σε ένα παιχνίδι με αναγνώριση εικόνας/φωνής για μικρά παιδιά, σε ένα προσωπικό, βοηθό μιας κινητής συσκευής ή σε ένα μοντέλο του τύπου chatbot, το οποίο μπορεί να δώσει απαντήσεις και να προσφέρει συμβουλές. Συζητήστε με το παιδί σας σχετικά με την τεχνολογία και τις εφαρμογές AI που χρησιμοποιεί. Ρωτήστε τα για τους τρόπους που τις χρησιμοποιούν και τι τα ενθουσιάζει. Βάλτε τα να σκεφτούν με ποιον τρόπο η τεχνολογία αυτή θα μπορούσε να τα βοηθήσει να μάθουν και να αναπτυχθούν.

Μπορεί να υπάρχουν και κίνδυνοι όταν χρησιμοποιείτε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης. Για παράδειγμα, πολλά chatbot έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται σαν άνθρωποι, κάτι που μπορεί να κάνει το παιδί να αισθάνεται ότι έχει μια κοινωνική αλληλεπίδραση και σε περιπτώσεις να αποκτήσει κάποια συναισθηματική εξάρτηση. Μιλήστε με το παιδί σας για το πώς τα κάνει να αισθάνονται η χρήση προγραμμάτων AI. Βοηθήστε τα να έχουν επίγνωση ότι αλληλεπιδρούν με προγράμματα, και όχι με ανθρώπους. Αν και η προσομοίωση AI μιμείται την ανθρώπινη νοημοσύνη, στερείται συναισθημάτων και συνείδησης.

Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να υποτιμάται η πιθανότητα αποθήκευσης και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, πράγμα το οποίο μπορεί να θέσει σε κίνδυνο το απόρρητο ενός παιδιού. Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά σας γνωρίζουν τους κανόνες ασφαλούς συμπεριφοράς στο διαδίκτυο. Αυτό περιλαμβάνει τη μη κοινοποίηση προσωπικών πληροφοριών τους, καθώς και τη λήψη άδειας πριν την κοινοποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας άλλων ατόμων.

Δοκιμάστε μαζί εργαλεία AI

Είναι καλή ιδέα τα παιδιά να δοκιμάσουν και να χρησιμοποιήσουν προγράμματα τεχνητής νοημοσύνης με υποστήριξη ενηλίκων. Με αυτόν τον τρόπο, μπορείτε να βεβαιωθείτε ότι χρησιμοποιούν εργαλεία που δε θα τα εκθέσουν σε επιβλαβές περιεχόμενο. Βοηθήστε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν με ποιον τρόπο χρησιμοποιείται η τεχνητή νοημοσύνη γύρω τους. Ζητήστε τους να σκεφτούν τους τρόπους που ήδη αλληλεπιδρούν με την τεχνητή νοημοσύνη.

Μιλήστε για την πιθανότητα παραπλανητικού ή μεροληπτικού περιεχόμενου

Τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, σχεδιάζονται από ανθρώπους και βασίζονται συχνά στην επεξεργασία δεδομένων που συλλέγονται από τον παγκόσμιο ιστό, τα οποία αντικατοπτρίζουν τις υπάρχουσες προκαταλήψεις της κοινωνίας. Εργαλεία μηχανικής μάθησης, όπως το ChatGPT, συχνά κάνουν λάθη, παράγοντας παραπλανητικές, μεροληπτικές ή εσφαλμένες πληροφορίες, με τρόπο όμως που να φαίνονται αληθοφανείς και να είναι εύκολο να γίνουν πιστευτές. Επιπλέον, τα εργαλεία αυτά θα μπορούσαν να χειραγωγηθούν και να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή και διάδοση ψευδών ειδήσεων και προπαγάνδας.

Τα μικρά παιδιά μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε τέτοιο περιεχόμενο, καθώς μπορεί να μην έχουν φτάσει στο επίπεδο της κριτικής σκέψης που απαιτείται για να αξιολογήσουν την ακρίβεια των πληροφοριών. Οι γονείς θα πρέπει να πειραματιστούν με αυτά τα εργαλεία μαζί με τα παιδιά τους παίζοντας και μαθαίνοντας τους τεχνικές για να ξεχωρίζουν τις εσφαλμένες πληροφορίες και το μεροληπτικό περιεχόμενο.

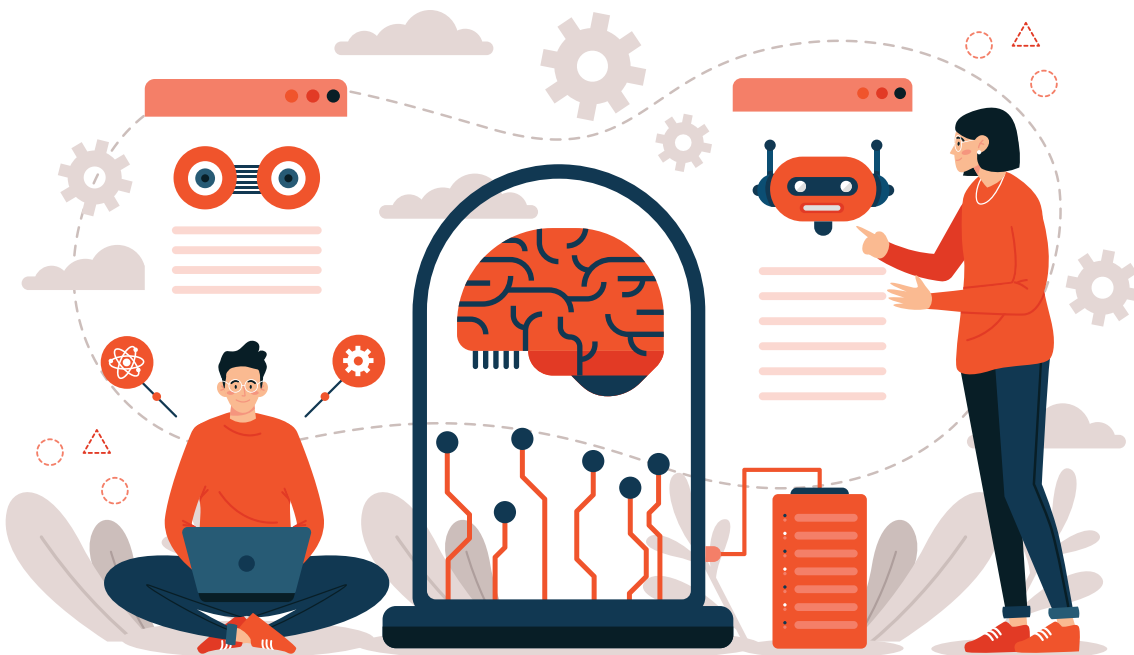
➔ **Συζητήστε για την λογοκλοπή και την εξαπάτηση**

Πολλά δημοφιλή εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, δημιουργούν κείμενο και εικόνες, τα οποία τα παιδιά μπορεί να μπουύνε στον πειρασμό να χρησιμοποιήσουν στις σχολικές εργασίες τους. Είναι πολύ εύκολο για το ChatGPT να «συνθέσει» ένα κείμενο για ένα ορισμένο θέμα ή να κάνει μια εργασία για ένα ιστορικό γεγονός, παράγοντας μια φαινομενικά καλογραμμένη εργασία.

Εξηγήστε στα παιδιά σας ότι η χρήση τεχνητής νοημοσύνης για σχολικές εργασίες που δε δημιουργήσαν τα ίδια θα μπορούσε να θεωρηθεί λογοκλοπή ή απάτη. Κατευθύνετε τα προς εκπαιδευτικά εργαλεία που τα βοηθούν να χτίσουν πάνω σε στην γνώση που τους παρέχεται στο σχολείο. Τα κατάλληλα για την ηλικία τους εργαλεία AI μπορούν να συμπληρώσουν τη μάθησή τους, και όχι να την αντικαταστήσουν.

➔ **Καλλιεργήστε την κριτική σκέψη του παιδιού**

Κάθε άτομο που συνεισφέρει στην προσπάθεια διαπαιδαγώγησης των παιδιών, μπορεί και πρέπει να καλλιεργήσει τις βασικές δεξιότητες σκέψης στα παιδιά και ιδιαίτερα την κριτική και τη δημιουργική σκέψη. Με την καθημερινή εφαρμογή πρακτικών ανάπτυξης των δεξιοτήτων σκέψης αλλά και με την εξάσκηση, το παιδί θα εξελιχθεί σε ενεργό πολίτη.

**Καθώς οι εφαρμογές τεχνητής
νοημοσύνης πληθαίνουν συνεχώς
και γίνονται πλέον μέρος της
καθημερινότητάς μας, είναι ζωτικής
σημασίας να προετοιμάσουμε τα
παιδιά για το μέλλον.**

SaferInternet4Kids.gr
ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ITE
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Την αποκλειστική ευθύνη της παρούσας έκδοσης φέρει ο συγγραφέας της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των περιεχομένων σ' αυτήν πληροφοριών.»